

prezentacja 3. Definicja substancji niebezpiecznej

SLAJD 2

W obszarze przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym podstawowym aktem prawnym jest ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Tekst ustawy można pozyskać z wykorzystaniem różnych serwisów internetowych np. sejmowego internetowego systemu aktów prawnych. W lewym dolnym rogu prezentacji zamieszczony został link do wyszukiwarki sejmowej. Warto w praktyce wykorzystywać zarówno teksty jednolite, jak i ujednolicone.

SLAJD 3

Tekst jednolity, ogłoszony obwieszczeniem Marszałka Sejmu uwzględnia wszystkie zmiany wprowadzone do tego czasu, natomiast tekst ujednolicony, kolejne zmiany, mające miejsce pomiędzy datami ogłoszenia kolejnych tekstów jednolitych.

SLAJD 4

Na potrzeby tego szkolenia wykorzystany zostanie tekst jednolity z dnia 29 maja 2020.

SLAJD 5

W dziale II artykule 3 ustawy Prawo ochrony środowiska zawartych jest większość definicji, w tym definicja substancji i definicja substancji niebezpiecznej.

SLAJD 6

Zgodnie z ustawą pod pojęciem **substancji** należy rozumieć pierwiastki chemiczne oraz ich związki, mieszaniny lub roztwory występujące w środowisku lub powstałe w wyniku działalności człowieka, natomiast **substancja niebezpieczna** to jedna lub więcej substancji albo mieszanina substancji, które ze względu na swoje właściwości chemiczne, biologiczne lub promieniotwórcze mogą, w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nimi, spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Konieczne należy podkreślić, że substancją niebezpieczną może być surowiec, produkt, półprodukt, odpad, a także substancja powstała w wyniku awarii. Są to definicje które obowiązują w odniesieniu do przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym we wszystkich procedurach systemu. Oznacza to, że również ma to zastosowanie w odniesieniu do procedury kwalifikacji zakładu.

SLAJD 7

W ustawie zamieszczona została również definicja substancji powodującej ryzyko odnosząca się do definicji zamieszczonej w unijnym rozporządzeniu CLP, czyli rozporządzeniu numer 1272 z 2008 dotyczącym klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin. Warto podkreślić, że rozporządzenia Unii Europejskiej obowiązują w całej Unii bezpośrednio, bez konieczności wprowadzania ich do prawodawstwa poszczególnych państw członkowskich.

SLAJD 8

Oznacza to, że w prawie polskim znajdziemy dwie definicje: substancji niebezpiecznej mającej zastosowanie w odniesieniu do przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym oraz definicji substancji powodującej ryzyko mającej zastosowanie we wszystkich pozostałych obszarach.

SLAJD 9

W rozporządzeniu Unii Europejskim dotyczącym klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin znajdziemy również definicję substancji, która również nie jest tożsama z definicją substancji zawartą w ustawie Prawo ochrony środowiska. Substancją w rozumieniu rozporządzenia CLP jest pierwiastek chemiczny i jego związki w stanie, w jakim występują w przyrodzie lub zostają uzyskane za pomocą procesu produkcyjnego, z wszystkimi dodatkami wymaganymi do zachowania ich trwałości oraz wszystkimi zanieczyszczeniami powstałymi w wyniku zastosowanego procesu, wyłączać

rozpuszczalniki, które można łatwo oddzielić bez wpływu na stabilność i skład substancji. Ta definicja spowodowała sporo zamieszania w obszarze przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, zwłaszcza ten element dotyczący rozpuszczalników.

SLAJD 10

Wyobraźmy sobie 2 takie same zbiorniki. W pierwszym jest pewna ilość bardzo stężonej substancji o ostrym działaniu toksycznym, w drugim zbiorniku jest ta sama ilość substancji tylko w postaci rozcieńczonej, która nie ma już właściwości toksycznych, tylko ma właściwości drażniące. Jeżeli podczas analizy kwalifikacji zakładu w przypadku zbiornika 2 oddzielimy wodę jako rozpuszczalnik to uzyskamy tą samą ilość substancji o ostrym działaniu toksycznym. Jednakże w przypadku przeciwdziałania kluczowe jest określenie z którym przypadkiem mamy do czynienia. Jeżeli doszłoby do rozszczelnienia zbiornika istotne jest czy mamy do czynienia z rozcieńczoną czy stężoną substancją. Dlatego, w przypadku przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym nie należy stosować definicji substancji określonej w rozporządzeniu CLP, tylko należy wykorzystywać definicję określoną w ustawie Prawo ochrony środowiska.

SLAJD 11

Zarówno definicje samej substancji, jak i definicje substancji niebezpiecznej i substancji powodującej ryzyko w obu aktach prawnych nie są tożsame. W większości przypadków nie ma to zastosowania, ale np. substancje o ostrej toksyczności kategorii 4, czy większość substancji rakotwórczych, substancji o działaniu drażniącym, czy żrącym – są substancjami powodującymi ryzyko zgodnie z rozporządzeniem CLP, natomiast nie są substancjami niebezpiecznymi których obecność w zakładzie powodowałaby konieczność zaliczenia zakładu do kategorii zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Z drugiej strony odpady, zgodnie z definicją substancji niebezpiecznej odpady należy traktować jako substancje niebezpieczne, ale nie jako substancje stwarzające ryzyko.

SLAJD 12 - 14

pytania i odpowiedzi na pytania podstawowe

SLAJD 15

dalszy tok proponowanego postępowania.